

Gerard Kramer

Wie schreef de Eerste Brief van Petrus?

WoordStudie

1 Petrus

Vele eeuwen lang, vanaf de 1e tot het begin van de 19^e eeuw, heeft men Petrus als auteur van deze brief beschouwd. Waarom is vanaf de 19^e eeuw tot nu toe het auteurschap van Petrus door nogal wat uitleggers in twijfel getrokken? Men zag en ziet daartoe diverse redenen; ik geef een selectie daarvan, zonder de auteurs te noemen:

1. 1 Petrus bevat teveel gedachtengoed dat we ook in Paulus' brieven aantreffen; dus kan Petrus niet de auteur zijn. De brief zal dus een 'pseudepigrafisch' geschrift zijn, d.w.z. het is geschreven door een onbekende auteur, die welbewust niet zijn eigen naam, maar de naam van Petrus als afzender heeft gekozen.
2. 1 Petrus bevat te weinig levendig beschreven herinneringen aan het leven en het onderwijs van Jezus Christus. Dat zou je verwachten als de brief echt van Petrus was.
3. 1 Petrus is geschreven in uitstekend Grieks. Woordgebruik, grammatica en zinsbouw staan op hoog niveau. Kan zulk Grieks geschreven zijn door een Galilese visser met Aramees als moedertaal? Zo iemand behoorde toch bij de categorie 'ongeleterde en eenvoudige mensen' (Hand. 4:13)?

Hier is door anderen het volgende tegen in gebracht. Ik geef een zelfstandige verwoording van hun argumenten:

- Ad 1) Inhoudelijke overeenkomsten zijn geen aanwijzingen voor afhankelijkheid of gebrek aan originaliteit. Zowel Paulus als Petrus zijn door dezelfde Geest geïnspireerd, maar leggen daarnaast wel hun eigen accenten. Die accenten kunnen ook nog eens per geschrift, zelfs binnen het oeuvre van één en dezelfde auteur, verschillend zijn. Toch is er tussen 1 Petrus en de brieven van Paulus nergens tegenspraak, eerder van enige overlap. Als 1 Petrus werkelijk een 'pseudepigrafisch' geschrift is, waarom heeft de auteur het dan niet op naam van Paulus gezet? Juist het feit dat dit niet gebeurd is, maakt deze theorie onaannemelijk.
- Ad 2) 1 Petrus bevestigt en duidt de informatie die in de evangeliën gegeven is; zie de verwijzingen naar het bloed van Christus (1:2,19), Zijn opstanding uit de doden (1:3,21), het zicht op Zijn toekomstige openbaring (1:7,13) en heerlijkheid (1:11), Zijn onderwijs over de wedergeboorte (1:3,23) en over het bouwen van de gemeente (2:5), Zijn onberispelijke leven (2:21), Zijn plaatsvervangend sterven (2:24; 3:18). Petrus heeft duidelijk niet de behoefte gehad daaraan nog iets toe te voegen. 'Er is eerder doorwerking te verwachten van Christus' *leer* dan van allerlei herinneringen aan Zijn *leven*'¹. Het is dan ook niet correct Petrus daarom niet als auteur van de brief te beschouwen.
- Ad 3) Dit bezwaar gaat uit van de onjuiste vooronderstelling dat wij precies weten hoeveel Grieks een Galilese visser halverwege de 1^e eeuw beheerste. Verder is het goed te weten dat het woord 'ongeletterd' ook de betekenis kan hebben 'ongeschoold', 'zonder opleiding', d.i. in dit verband specifiek 'zonder rabbijnse theologische scholing'. En de betekenis van 'eenvoudig' gaat in de richting van 'leek', 'ondeskundige', en ook 'niet een officieel ambt bekleedend'. Beide maken een op zichzelf uitstekende beheersing van het Grieks zeer wel mogelijk.

Daarnaast is ons onbekend in hoeverre de uiteindelijke vormgeving van de tekst van 1 Petrus mede voor rekening komt van Silvánus; zie 5:12. Overigens zijn er ook geleerden die wijzen op stilistische zwakheden in 1 Petrus; zij zijn van mening dat de brief weliswaar in kwalitatief goed, maar bepaald niet literair Grieks geschreven is.

¹ Zo terecht Dr. P.H.R. van Houwelingen, *1 Petrus. Rondzendbrief uit Babylon*, Kampen, 3e druk 1991, 14.

Verder weten we dat tijdens Petrus' leven er al vier eeuwen lang Griekse invloed in Palestina was geweest. Ook Galiléa lag binnen deze Griekse invloedssfeer, en dat geldt ook voor Petrus' geboorteplaats Bethsaïda (Joh. 1:45). We hoeven ons daarom niet te verbazen over de mogelijkheid dat daar mensen woonden, die, afhankelijk van hun taalgevoel, het Grieks goed tot uitstekend beheersten. Zelfs heel wat in dit gebied gevonden Joodse grafinscripties waren in het Grieks gesteld – kennelijk was dat de taal die verwanten het meest vertrouwd was om hun dierbare overledene te gedenken².

Conclusie: er bestaat geen dwingende reden het auteurschap van Petrus in twijfel te trekken.

² Zie hierover uitvoerig de nog altijd toonaangevende studie van J.N. Sevenster, *Do You Know Greek? How much Greek could the first Jewish Christians have known?*, Leiden 1968